

Kraków, 10 lutego 2022 r.,

OPINIA PRAWNA

W ZAKRESIE PREZYDENCKIEGO PROJEKTU USTAWY O ZMIANIE USTAWY O SĄDZIE NAJWYŻSZYM ORAZ NIEKTÓRYCH INNYCH USTAW WNIESIONEGO W DNIU 4 LUTEGO 2022 R. W KONTEKŚCIE PILNEJ KONIECZNOŚCI WYELIMINOWANIA CHAOSU PRAWNEGO W SYSTEMIE PRAWA POLSKIEGO KRAJOWEGO I WIĄŻĄCEGO PRAWA MIĘDZYNARODOWEGO ORAZ ORZECZEŃ WYDANYCH PRZECIWKO POLSCE PRZEZ TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI UNII EUROPEJSKIEJ ORAZ EUROPEJSKI TRYBUNAŁ PRAW CZŁOWIEKA

I. WSTĘP

Niniejsza opinia prawna dotyczy oceny przedłożonego przez Prezydenta RP projektu ustawy o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych ustaw, wniesionego w dniu 4 lutego 2022 r. (dalej również Projekt Prezydencki, Projekt lub Projektowana Ustawa), w kontekście pilnej konieczności wyeliminowania chaosu prawnego w systemie polskiego prawa krajowego i wiążącego prawa międzynarodowego oraz orzeczeń wydanych przeciwko Polsce przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej również TSUE) oraz Europejski Trybunał Praw Człowieka (dalej również ETPCz).

Opiniowany Projekt Prezydencki zawiera zmiany dotyczące:

- 1) ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1904, dalej ustawa o Sądzie Najwyższym lub u.s.n.) – art. 1 Projektu
- 2) ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1754) – art. 2 Projektu;
- 3) ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. z 2021 r. poz. 177) – art. 3 Projektu;
- 4) ustawy dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 2072 oraz z 2021 r. poz. 1080 i 1236) – art. 4 Projektu;
- 5) ustawy z dnia 25 lipca 2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 137) – art. 5 Projektu;

- 6) ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze (Dz. U. z 2021 r. poz. 66, 1236 i 2052) – art. 6 Projektu;
oraz w przepisach art. 7 – 20 przepisy przejściowe i wprowadzające projektowaną ustawę.

W uzasadnieniu Projektu wskazano, iż dąży on do wprowadzenia zmian w organizacji Sądu Najwyższego poprzez utworzenie Izby Odpowiedzialności Zawodowej i zniesienie Izby Dyscyplinarnej (art. 1 pkt 1 i art. 9 projektu). Nie wskazano natomiast formalnie, jakoby projektowana zmiana miała na celu wykonanie zapadłych przeciwko Polsce orzeczeń wydanych przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Europejski Trybunał Praw Człowieka, wedle których Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego wprowadzona ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 825) w związku z art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 84, 609, 730 i 914 oraz z 2020 r. poz. 190) zmienionej ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3) **nie odpowiada wymogom niezależnego i niezawisłego sądu ustanowionego ustawą, a polski system dyscyplinarny dla sędziów sprzeczny z prawem UE, oraz że Krajowa Rada Sądownictwa, w skład której wchodzi sędziowie wybrani na podstawie art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 84, 609, 730 i 914 oraz z 2020 r. poz. 190) nie gwarantuje wystarczającej niezależności.**

Projektodawca natomiast publicznie wskazuje, że motywem przedłożonych zmian jest wola zakończenia sporu na arenie międzynarodowej, w tym z organami Unii Europejskiej, akceptacja Krajowego Planu Odbudowy przez Komisję Europejską i odblokowanie funduszy unijnych na realizację w/w programu. Powyższemu służyć ma projektowana nowelizacja sprowadzająca się do likwidacji Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego.

II. STAN PRAWNY ORAZ ZOBOWIĄZANIA POLSKI WYNIKAJĄCE Z ORZECZEŃ TRYBUNAŁU SPRAWIEDLIWOŚCI UNII EUROPEJSKIEJ ORAZ EUROPEJSKIEGO TRYBUNAŁU PRAW CZŁOWIEKA

Reforma Sądu Najwyższego wprowadzona ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 825) oraz reforma Krajowej Rady Sądownictwa wprowadzona ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie

Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3) wywołała konflikt, który finał znalazł w Trybunale Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Europejskim Trybunale Praw Człowieka. Wydane zostały przeciwko Polsce orzeczenia, w których stwierdzono, że wprowadzona Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego **nie odpowiada wymogom niezależnego i niezawisłego sądu ustanowionego ustawą, a polski system dyscyplinarny dla sędziów sprzeczny z prawem UE, oraz że Krajowa Rada Sądownictwa, w skład której wchodzi sędziowie wybrani na podstawie art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 84, 609, 730 i 914 oraz z 2020 r. poz. 190) nie gwarantuje wystarczającej niezależności.**

W szczególności w roku 2021 zostały wydane przeciwko Polsce następujące orzeczenia:

1. Wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 15 lipca 2021 r., sygn. akt C-791/19 w sprawie zgodność polskiego systemu odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów z prawem UE, w którym stwierdzono, że:
 - 1)
 - Nie zapewniając niezależności i bezstronności Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego (Polska), do której właściwości należy kontrola decyzji wydanych w postępowaniach dyscyplinarnych prowadzonych wobec sędziów [**art. 3 pkt 5, art. 27 i art. 73 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym**, w brzmieniu wynikającym z tekstu jednolitego opublikowanego w *Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej* z 2019 r. (poz. 825) w związku z **art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa**, zmienionej ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw];
 - dopuszczając, aby w przypadku sędziów sądów powszechnych treść orzeczeń sądowych mogła być kwalifikowana jako przewinienie dyscyplinarne [**art. 107 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych**, w brzmieniu wynikającym z kolejnych zmian opublikowanych w *Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej* z 2019 r. (poz. 52, 55, 60, 125, 1469 i 1495) **oraz art. 97 §§ 1 i 3 ustawy o Sądzie Najwyższym**, w brzmieniu wynikającym z tekstu jednolitego opublikowanego w *Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej* z 2019 r. (poz. 825)];
 - przyznając Prezesowi kierującemu pracą Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego prawo do dyskrecjonalnego wyznaczania właściwego sądu dyscyplinarnego pierwszej

instancji w sprawach sędziów sądów powszechnych [**art. 110 § 3 i art. 114 § 7 ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych**, w brzmieniu wynikającym z kolejnych zmian opublikowanych w *Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej* z 2019 r. (poz. 52, 55, 60, 125, 1469 i 1495)], a tym samym nie zapewniając, aby sprawy dyscyplinarne rozstrzygał sąd 'ustanowiony na mocy ustawy'; oraz

- nie zapewniając, aby sprawy dyscyplinarne sędziów sądów powszechnych zostały rozpoznane w rozsądnym terminie (**art. 112b § 5 zdanie drugie tej ustawy**), a także przewidując, że czynności związane z wyznaczeniem obrońcy oraz podjęciem przez niego obrony nie wstrzymują biegu postępowania dyscyplinarnego (**art. 113a wspomnianej ustawy**) oraz że sąd dyscyplinarny prowadzi postępowanie pomimo usprawiedliwionej nieobecności zawiadomionego obwinionego sędziego lub jego obrońcy (**art. 115a § 3 owej ustawy**), a tym samym nie zapewniając poszanowania prawa do obrony obwinionych sędziów sądów powszechnych,

Rzeczpospolita Polska uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążyą na mocy art.19 ust.1 akapit drugi TUE.

- 2) Dopuszczając, aby prawo sądów do kierowania do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym było ograniczone przez możliwość wszczęcia postępowania dyscyplinarnego, Rzeczpospolita Polska uchybiła zobowiązaniom, które na niej ciążyą na mocy art. 267 akapity drugi i trzeci TFUE;

2. Postanowienie zabezpieczające Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 14 lipca 2021 r., sygn. akt C-204/21 R, w sprawie objęcie sędziów postępowaniem dyscyplinarnym, gdzie stwierdzono, że:

- 1) Rzeczpospolita Polska zostaje zobowiązana, natychmiast i do czasu wydania wyroku kończącego postępowanie w sprawie C-204/21, do:
 - a) zawieszenia, po pierwsze, stosowania przepisów **art. 27 § 1 pkt 1a ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym**, zmienionej ustawą z dnia 20 grudnia 2019 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw, i innych, na podstawie których Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego (Polska) jest właściwa do orzekania w pierwszej i w drugiej instancji w sprawach o zezwolenie na pociągnięcie sędziów i asesorów sądowych do odpowiedzialności karnej, na ich tymczasowe aresztowanie, zatrzymanie lub przymusowe doprowadzenie, oraz, po drugie, do zawieszenia skutków wydanych

już na podstawie tego artykułu uchwał Izby Dyscyplinarnej zezwalających na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej lub jego zatrzymanie, a także do powstrzymania się od przekazania spraw określonych w wyżej wskazanym artykule do rozpoznania przez organ sądowy, który nie spełnia wymogów niezależności wskazanych w szczególności w wyroku z dnia 19 listopada 2019 r., A.K. i in. (niezależność Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego) (C-585/18, C-624/18 i C-625/18, EU:C:2019:982);

- b) zawieszenia stosowania przepisów **art. 27 § 1 pkt 2 i 3 ustawy o Sądzie Najwyższym**, w zmienionym brzmieniu, na podstawie których Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego jest właściwa do orzekania w sprawach dotyczących statusu sędziów Sądu Najwyższego i pełnienia przez nich urzędu, w szczególności w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych dotyczących sędziów Sądu Najwyższego i w sprawach z zakresu przeniesienia sędziego Sądu Najwyższego w stan spoczynku oraz do powstrzymania się od przekazania wyżej wymienionych spraw do rozpoznania przez organ sądowy, który nie spełnia wymogów niezależności wskazanych w szczególności w wyroku z dnia 19 listopada 2019 r., A.K. i in. (niezależność Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego) (C-585/18, C-624/18 i C-625/18, EU:C:2019:982);
- c) zawieszenia stosowania przepisów **art. 107 § 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych**, w brzmieniu nadanym ustawą o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw i **art. 72 § 1 pkt 1-3 ustawy o Sądzie Najwyższym**, w zmienionym brzmieniu, zezwalających na pociągnięcie do odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów za badanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy w rozumieniu art. 19 ust. 1 TUE w związku z art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej;
- d) zawieszenia stosowania przepisów **art. 42a §§ 1 i 2 i art. 55 § 4 ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych**, w zmienionym brzmieniu, **art. 26 § 3, a także art. 29 §§ 2 i 3 ustawy o Sądzie Najwyższym**, w zmienionym brzmieniu, oraz art. 5 §§ 1a i 1b ustawy z dnia 25 lipca 2002 r. - Prawo o ustroju sądów administracyjnych, w brzmieniu nadanym ustawą o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw, jak również **art. 8 ustawy o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych**, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw w zakresie, w jakim uznają za

niedopuszczalne, aby sądy krajowe badały spełnienie wymogów Unii Europejskiej dotyczących niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy w rozumieniu art. 19 ust. 1 TUE w związku z art. 47 karty praw podstawowych;

- e) zawieszenia stosowania **art. 26 §§ 2, 4-6 i art. 82 §§ 2-5 ustawy o Sądzie Najwyższym**, w zmienionym brzmieniu, jak również **art. 10 ustawy o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych**, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw, przekazujących do wyłącznej właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego rozpoznawanie zarzutów braku niezawisłości sędziego lub braku niezależności sądu; oraz
- f) powiadomienia Komisji Europejskiej, nie później niż w ciągu miesiąca od doręczenia postanowienia Trybunału zarządzającego wnioskowane środki tymczasowe o wszystkich środkach, które przyjęła w celu pełnego zastosowania się do tego postanowienia.

Na mocy postanowienie Wiceprezesa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 27 października 2021 r., sygn. akt C-204/21 R, Polska, z uwagi na to, że nie zawiesiła stosowania przepisów krajowych odnoszących się w szczególności do uprawnień Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, została zobowiązana do zapłaty na rzecz Komisji okresowej kary pieniężnej w wysokości **1 000 000 EUR dziennie**, licząc od dnia doręczenia temu państwu członkowskiemu dzisiejszego postanowienia do dnia, w którym wypełni ono zobowiązania wynikające z postanowienia z dnia 14 lipca 2021 r., lub – w braku zastosowania się do tego postanowienia – do dnia wydania ostatecznego wyroku;

3. Wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 22 lipca 2021 r. ze skargi nr 43447/19, w którym stwierdzono, że doszło do naruszenia art. 6 Konwencji praw człowieka i podstawowych wolności - wskutek niezapewnienia skarżącej prawa do rzetelnego procesu przed sądem ustanowionym zgodnie z prawem; ETPcz stwierdził brak gwarancji niezawisłości i bezstronności po stronie Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, która tym samym nie jest „sądem ustanowionym ustawą” w rozumieniu art. 6 ust. 1 Konwencji o prawach człowieka.

Trybunał ustalił, iż miało miejsce rażące naruszenie prawa krajowego, które negatywnie wpłynęło na podstawowe zasady procedury powołania sędziów do Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, jako że powołania takie zostały przeprowadzone w oparciu o

rekomendacje Krajowej Rady Sądownictwa powołanej na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw, to jest w oparciu o rekomendacje organu, który przestał dawać wystarczające gwarancje niezawisłości od władzy ustawodawczej lub wykonawczej.

Nieprawidłowości w procedurze powołania naruszyły legitymację Izby Dyscyplinarnej tak dalece, iż - po przeprowadzeniu wewnętrznie wadliwej procedury powołania sędziów - organowi temu brakowało i brakuje przymiotów "sądu", który został "ustanowiony ustawą" dla celów art. 6 ust. 1. Sama istota przedmiotowego prawa tym samym została naruszona.

Wobec powyższego, oraz zważywszy na swą ogólną analizę (...), Trybunał stwierdza, iż Izba Dyscyplinarna Sądu Najwyższego, która zbadała sprawę skarżącej, nie była "sądem ustanowionym ustawą". W związku z tym miało miejsce naruszenie art. 6 ust. 1 Konwencji w tej mierze;

4. Wyrok Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 8 listopada 2021 r. ze skargi nr 49868/19 i 57511/19, w którym stwierdzono, że doszło do naruszenia art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. Zdaniem ETPC Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych SN, która rozpatrywała odwołania skarżących od uchwał KRS, nie była bowiem "niezależnym i bezstronnym sądem ustanowionym ustawą".

Stosując kryteria testu do przedmiotowej sprawy ETPC ustalił, że w dwóch aspektach doszło do oczywistego naruszenia prawa krajowego, które negatywnie wpłynęło na podstawowe zasady procedury powoływania sędziów do Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego. Po pierwsze, powołanie nastąpiło na podstawie rekomendacji Krajowej Rady Sądownictwa - organu, który nie dawał wystarczających gwarancji niezależności od władzy ustawodawczej lub wykonawczej. Po drugie, Prezydent RP, pomimo tego, że wykonanie uchwały KRS z dnia 28 sierpnia 2018 r. nr 331/2018 - na mocy której wszyscy sędziowie Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych zostali zarekomendowani do powołania - zostało zawieszane przez Naczelnego Sąd Administracyjny, a kwestia ważności prawnej tej uchwały nie została jeszcze rozstrzygnięta przez ten sąd, powołał ich na urząd sędziowski z oczywistym lekceważeniem praworządności.

Trybunał zwrócił również uwagę na to, że w prawie polskim nie istniała bezpośrednio dostępna procedura, w ramach której skarżący mogliby zakwestionować wady w

procedurze powoływania sędziów do Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych. W konsekwencji, skarżącym nie zostały zapewnione żadne środki odwoławcze w tym zakresie.

Wymienione nieprawidłowości w procesie nominacji naruszyły, zdaniem ETPCz, legitymację Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w takim stopniu, że w następstwie z natury wadliwej procedury nominacji sędziowskich, nie posiadała ona i nadal nie posiada atrybutów "sądu", który jest "zgodny z prawem" dla celów art. 6 ust. 1 Konwencji;

5. Precedensowe orzeczenie zabezpieczające Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 8 lutego 2022 r w sprawie nr 6904/22 ze skargi SNN prof. Włodzimierza Wróbla, nakazujące Izbie Dyscyplinarnej zaniechanie jakichkolwiek działań w sprawie skarżącego, ponieważ ta nie gwarantuje prawa do niezależnego sądu.

Z uwagi na wyżej przywołane orzeczenia konieczne jest dokonanie pilnych zmian w w/w ustawach z uwzględnieniem nałożonych na Polskę zobowiązań, wykazanych uchybień i naruszeń prawa oraz wyeliminowania zaistniałego chaosu prawnego w systemie prawa polskiego krajowego i wiążącego prawa międzynarodowego. W konsekwencji niniejsza opinia zawiera analizę przedłożonego Projektu pod kątem wyżej przywołanych orzeczeń.

Opiniowany Projekt częściowo realizuje nałożone na Polskę zobowiązania, uchylając niektóre z zawieszonych przez TSUE przepisów prawa polskiego oraz uchylając lub zmieniając niektóre z przepisów prawa polskiego wskazanych przez TSUE jako niezgodne z przepisami prawa unijnego.

III. PRZEDMIOT PROJEKTU USTAWY – GŁÓWNE ZAŁOŻENIA REFORMY

1. Izba Odpowiedzialności Zawodowej w miejsce Izby Dyscyplinarnej; właściwość rzeczowa.

Przedłożony Projekt Ustawy w przepisie art. 1 projektuje zmianę ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1904, dalej u.s.n), która formalnie sprowadza się do zniesienia Izby Dyscyplinarnej i utworzenia w jej miejsce Izby

Odpowiedzialności Zawodowej, stąd projekt posiada przepisy techniczne sprowadzające się do uchylenia wszystkich dotychczasowych przepisów dotyczących Izby Dyscyplinarnej lub odpowiedniej zmiany nazewnictwa.

W szczególności przepis art. 1 pkt 1 Projektu uchyla zakwestionowany wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 15 lipca 2021 r., sygn. akt C-791/19 przepis art. 3 pkt 5 ustawy o Sądzie Najwyższym, **czym realizuje w/w wyrok w zakresie zakwestionowanego przepisu.**

Jednocześnie w/w przepis art. 1 pkt 1 Projektu po uchylonym pkt 5 w art. 3 dodaje pkt 6, który **w miejsce znoszonej Izby Dyscyplinarnej tworzy Izbę Odpowiedzialności Zawodowej**, która w zasadzie **przejmuje właściwość** znoszonej Izby Dyscyplinarnej, w tym również wskazaną w przepisach zawieszonych postanowieniem zabezpieczającym Trybunału Sprawiedliwości z dnia 14 lipca 2021 r., sygn. akt C-204/21 R, tj.: w przepisie art. 27 § 1 pkt 1a i pkt 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, natomiast właściwość określona w zawieszonym na mocy w/w orzeczenia przepisie art. 27 § 1 pkt 3 ustawy o Sądzie Najwyższym, **przeniesiona** zostaje do właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych.

Powyższe następuje poprzez n/w projektowane zmiany:

Przepis art. 1 pkt 17 Projektu uchyla przepis art. 27 dotyczący właściwości Izby Dyscyplinarnej natomiast przepis art. 1 pkt 18 Projektu wprowadza przepis art. 27a do ustawy o Sądzie Najwyższym, który w zasadzie określa taki sam zakres właściwość Izby Odpowiedzialności Zawodowej jak likwidowanej Izby Dyscyplinarnej.

W projektowanym przepisie art. 27a ustawy o Sądzie Najwyższym (art. 1 pkt 17 Projektu), zawarte zostały te kompetencje projektowanej Izby Odpowiedzialności Zawodowej, które obecnie znajdują się w zawieszonych przez TSUE postanowieniem z dnia 14 lipca 2021 r., sygn. akt C-204/21 R, przepisach dotyczących właściwości Izby Dyscyplinarnej, tj.: art. 27 § 1 pkt 1a i pkt 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej lub tymczasowe aresztowanie sędziów, asesorów sądowych, prokuratorów i asesorów prokuratury (27 § 1 pkt 1a) oraz z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych dotyczące sędziów Sądu Najwyższego (art. 27 § 1 pkt 2), które

wedle Projektu wpisane zostały odpowiednio do projektowanego przepisu art. 27a pkt 2 i pkt 3 określającego właściwość projektowanej Izby Odpowiedzialności Zawodowej. Natomiast zawieszony na mocy w/w postanowienia TSUE przepis art. 27 § 1 pkt 3 ustawy o Sądzie Najwyższym, dotyczący spraw z zakresu przeniesienia sędziego Sądu Najwyższego w stan spoczynku znajduje odzwierciedlenie w projektowanej zmianie przepisu art. 26 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym, wedle której stanowić ma nowy przepis art. 26 § 1 pkt 1 ustawy o Sądzie Najwyższym, stanowiąc właściwość Izby Kontroli i Spraw Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych (art. 1 pkt 16 Projektu, który w pozostałym zakresie redakcyjnie modyfikuje przepis art. 26 ustawy o Sądzie Najwyższym).

W konsekwencji w/w zmian, projektowana jest również zmiana zakwestionowanego **wyrokiem TSUE z dnia 15 lipca 2021 r., sygn. akt C-791/19** przepisu art. 73 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym, poprzez zmianę w zakresie sądów dyscyplinarnych, poprzez zastąpienie Izby Dyscyplinarnej Izbą Odpowiedzialności Zawodowej.

2. Dotychczasowi Sędziowie Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego.

Opiniowany Projekt nie przewiduje utraty statusu sędziego Sądu Najwyższego przez sędziów orzekających w likwidowanej Izbie Dyscyplinarnej. Zgodnie bowiem z przedłożonym Projekt dotychczasowi sędziowie Izby Dyscyplinarnej mieliby mieć możliwość przeniesienia do innych Izb Sądu Najwyższego albo przejścia w stan spoczynku. Zgodnie bowiem z art. 11 ust. 1 Projektu w terminie 7 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego miałby przedstawić sędziemu Sądu Najwyższego zajmującemu w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy stanowisko w Izbie Dyscyplinarnej propozycję przeniesienia na stanowisko w Izbie Cywilnej, Izbie Karnej, Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych albo Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, mając na uwadze racjonalne wykorzystanie kadr Sądu Najwyższego, potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami poszczególnych izb oraz uwzględniając dotychczasowe doświadczenie zawodowe sędziego Sądu Najwyższego (art. 11 ust. 1 Projektu). Natomiast w terminie 7 dni od dnia przedstawienia propozycji, o której mowa w ust. 1, sędzia Sądu Najwyższego winien złożyć Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego oświadczenie o wyrażeniu zgody albo oświadczenie o niewyrażeniu zgody na przeniesienie na stanowisko określone przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego (art. 11 ust. 2 Projektu). Złożenie oświadczenia o wyrażeniu zgody na przeniesienie na stanowisko określone przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego w terminie, o którym mowa w ust. 2,

będzie równoznaczne z przeniesieniem sędziego Sądu Najwyższego na to stanowisko z dniem następującym po dniu złożenia oświadczenia (art. 11 ust. 3 Projektu). Złożenie oświadczenia o niewyrażeniu zgody na przeniesienie na stanowisko określone przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego w terminie, o którym mowa w ust. 2, albo niezłożenie oświadczenia, o którym mowa w ust. 2, w tym terminie, będzie równoznaczne z przeniesieniem sędziego Sądu Najwyższego w stan spoczynku z mocy prawa z dniem następującym po upływie terminu, o którym mowa w ust. 2. (art. 11 ust. 4 Projektu). O dacie przeniesienia sędziego Sądu Najwyższego w stan spoczynku na podstawie ust. 4 Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego poinformuje Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. (art. 11 ust. 5). Do sędziów Sądu Najwyższego w stanie spoczynku, którzy zostali przeniesieni w stan spoczynku na podstawie ust. 4, nie stosuje się przepisu art. 74 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 2072 oraz z 2021 r. poz. 1080 i 1236). (art. 11 ust. 6).

Projektowa zmiana pomija przepis art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa, zmienionej ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw zakwestionowany wyrokiem TSUE z dnia 15 lipca 2021 r., sygn. akt C-791/19, który został zakwestionowany łącznie z w/w przepisami art. 3 pkt 5, art. 27 i art. 73 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, w kontekście niezależności i bezstronności Izby Dyscyplinarnej.

Sędziowie likwidowanej Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego powołani przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, w skład której wchodzi sędziowie wybrani na podstawie art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 269) przed przeniesieniem do innych izb nie zostaną w żaden sposób weryfikowani pod kątem niezależności i bezstronności. Nie projektuje się również zmiany w/w zakwestionowanego przepisu art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa.

3. Status sędziów Sądu Najwyższego oraz innych sądów powołanych przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, w skład której wchodzi sędziowie wybrani na podstawie art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 269)

Również wszyscy Sędziowie Sądu Najwyższego wybrani na przez Krajową Radę Sądownictwa utworzoną na podstawie w/w przepisu art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 269) zostaną w żaden sposób weryfikowani pod kątem niezależności i bezstronności. Nie projektuje się również zmiany w/w zakwestionowanego przepisu art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa.

Jednocześnie opiniowany Projekt w przepisie art. 1 pkt 20 wprowadza zmianę w przepisie art. 29 ustawy o Sądzie Najwyższym, **jednakże w nieco innym zakresie niż wynikałoby to z postanowienia zabezpieczającego TSUE z dnia 14 lipca 2021 r., sygn. akt C-204/21 R, które zawiesiło stosowanie przepisów art. 29 § 2 i § 3 ustawy o Sądzie Najwyższym, wedle których:**

§ 2. W ramach działalności Sądu Najwyższego lub jego organów niedopuszczalne jest kwestionowanie umocowania sądów i trybunałów, konstytucyjnych organów państwowych oraz organów kontroli i ochrony prawa.

§ 3. Niedopuszczalne jest ustalanie lub ocena przez Sąd Najwyższy lub inny organ władzy zgodności z prawem powołania sędziego lub wynikającego z tego powołania uprawnienia do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości.

W/w przepisy zostały zawieszono w zakresie, w jakim uznają za niedopuszczalne, aby sądy krajowe badały spełnienie wymogów Unii Europejskiej dotyczących niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy w rozumieniu art. 19 ust. 1 TUE w związku z art. 47 karty praw podstawowych.

Projektowana w art. 1 pkt 20 Projektu zmiana nie uchyła zawieszonych przepisów ani w żaden sposób bezpośrednio nie modyfikuje.

Jednocześnie w art. 29 dodaje § 4-23 zmodyfikowano w/w przepisy, które dopuszczają możliwość kwestionowania niezawisłości i bezstronności sędziego Sądu Najwyższego, ale w wyjątkowych przypadkach i zakreślając odpowiedni termin. W szczególności zgodnie z projektowanym przepisem § 4 art. 29 u.s.n., **okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego Sądu Najwyższego nie będą mogły stanowić wyłącznej podstawy do podważenia orzeczenia wydanego z udziałem tego sędziego lub kwestionowania jego niezawisłości i bezstronności.** Zaś zgodnie z projektowanym przepisem § 5 art. 29 u.s.n. dopuszczalne będzie badanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości i

bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu oraz jego postępowania po powołaniu, na wniosek uprawnionego, o którym mowa w § 7, **jeżeli w okolicznościach konkretnej sprawy może doprowadzić to do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mogącego mieć wpływ na wynik sprawy.**

W dalszych przepisach (projektowane § 6 - § 23 art. 29 u.s.n.) uregulowane zostały przesłanki formalne wniosku, termin wniesienia, podmioty uprawnione do złożenia wniosku oraz możliwe rozstrzygnięcia końcowe. W szczególności jeżeli wniosek byłby bezzasadny, zgodnie z projektowanym przepisem § 16 art. 29 u.s.n. Sąd Najwyższy oddaliłby wniosek, natomiast w myśl projektowanego przepisu § 17 art. 29 u.s.n. stwierdzając, że zachodzą okoliczności, o których mowa w § 5, Sąd Najwyższy tylko **wyłączałby sędziego od rozpoznania sprawy.**

Analogiczne zmiany wprowadza projektowany przepis art. 4 pkt 1 Projektu do art. 42a ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2072 z późn. zm., dalej p.u.s.p.), projektując dodanie w art. 42a p.u.s.p. przepisów § 3-19 w brzmieniu odpowiadającym dodanym do art. 29 u.s.n. przepisów § 5-23 oraz dodanie do art. 55 przepisu § 4 w brzmieniu odpowiadającym dodanemu do art. 29 u.s.n. § 4 z odpowiednimi zmianami wynikającym regulowanej materii, tj.: statusu sędziów sądów powszechnych. Podobnie jak w przypadku projektowanej zmiany w zakresie art. 29 u.s.n. również w przypadku projektowanej zmiany art. 42a p.u.s.p. projektowane zmiany są nieco inne, niż wynikałoby z postanowienia zabezpieczającego TSUE z dnia 14 lipca 2021 r., sygn. akt C-204/21 R, które zawiesiło stosowanie przepisów **art. 42a §§ 1 i 2 i art. 55 § 4 ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych w zakresie**, w jakim uznają za niedopuszczalne, aby sądy krajowe badały spełnienie wymogów Unii Europejskiej dotyczących niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy w rozumieniu art. 19 ust. 1 TUE w związku z art. 47 karty praw podstawowych;

Konsekwencją w/w proponowanych zmian jest również ich wprowadzenie jako analogicznych w zmienianej ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1754 – art. 2 pkt 1 Projektu; oraz w ustawie z dnia 25 lipca 2002 r. – Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 137) – art. 5 pkt 1 i pkt 2 Projektu.

W/w kazuistyczne regulacje dopuszczają co prawda możliwość kwestionowania niezawisłości i bezstronności sędziów, niemniej dopuszczają dużo węższy zakres do kwestionowania nieważności postępowania i podważania prawomocnych orzeczeń Sądu Najwyższego, jaki wynika z w/w orzeczeń TSUE oraz ETPCz, które co do zasady uznają, że uwagi na udział w procesie powoływania w Polsce sędziów takiego organu, jakim jest Krajowa Rada Sądownictwa w składzie ukształtowanym nowelą z 2017 r. (w efekcie czego organ ten nie jest niezależny od władzy wykonawczej i ustawodawczej) - osoba powołana na urząd sędziego, orzekając w określonej sprawie, nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC oraz niezależnego i niezawisłego sądu stanowiącego skuteczną ochronę, o którym mowa art.19 ust.1 akapit drugi TUE, przyjmując, że art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 84, 609, 730 i 914 oraz z 2020 r. poz. 190) zmienionej ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3) **nie odpowiada wymogom niezależnego i niezawisłego sądu ustanowionego ustawą**; jak też wydanych już orzeczeń Sądu Najwyższego, w tym przykładowo postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2021 , sygn. akt I KZ 29/21, cyt.: „Z uwagi na udział w procesie powoływania w Polsce sędziów takiego organu, jakim jest Krajowa Rada Sądownictwa w składzie ukształtowanym nowelą z 2017 r. (w efekcie czego organ ten nie jest niezależny od władzy wykonawczej i ustawodawczej) - osoba powołana na urząd sędziego, orzekając w określonej sprawie, nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC.”. Jednocześnie, zgodnie w w/w postanowieniem Sądu Najwyższego, cyt. „Wyrok Trybunału Konstytucyjnego w sprawie P 7/20 z dnia 15 lipca 2021 r. jest dotknięty taką samą wadą jak wyrok w sprawie U 2/20, a zatem już chociażby z tego powodu nie wywołuje skutku z art. 190 ust. 1 Konstytucji RP.”.

4. Odpowiedzialność dyscyplinarna Sędziów Sądu Najwyższego oraz sędziów innych Sądów.

Opiniowany projekt w przepisie art. 1 pkt 20 modyfikuje również przesłanki odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów Sądu Najwyższego,

W projekcie proponuje się wprowadzenie dodatkowej stypizowanej formy (projektowany przepis art. 72 § 1 pkt 1a u.s.n.), tj.: **deliktu dyscyplinarnego w postaci odmowy**

wykonywania wymiaru sprawiedliwości. Projektowaną zamianę należy ocenić negatywnie, w szczególności na enigmatyczne nieostre określenie w/w formy deliktu dyscyplinarnego.

Nadto projektuje się dodanie § 6 do art. 72 u.s.n. wskazującego wyraźnie jakie okoliczności związane z orzekaniem nie stanowią przewinienia dyscyplinarnego (art. 1 pkt 30) wskazując, iż:

„§ 6. Nie stanowi przewinienia dyscyplinarnego:

- 1) okoliczność, że orzeczenie sądowe wydane z udziałem danego sędziego Sądu Najwyższego obarczone jest błędem w zakresie wykładni i stosowania przepisów prawa krajowego lub prawa Unii Europejskiej w zakresie ustalenia stanu faktycznego lub oceny dowodów;
- 2) wystąpienie do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z wnioskiem o rozpatrzenie pytania prejudycjalnego, o którym mowa w art. 267 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. poz. 864, z późn. zm.);
- 3) badanie spełniania wymogów niezawisłości i bezstronności sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy w rozumieniu art. 19 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej (Dz. U. z 2004 r. poz. 864, z późn. zm.).”.

Powyższe zgodne jest z **postanowienia zabezpieczającego TSUE z dnia 14 lipca 2021 r., sygn. akt C-204/21 R, które zawiesiło stosowanie przepisu art. 72 § 1 pkt 1-3 ustawy o Sądzie Najwyższym**, zezwalających na pociągnięcie do odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów za badanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy w rozumieniu art. 19 ust. 1 TUE w związku z art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

Analogiczne zmiany wprowadza projektowany przepis art. 3 pkt 4 Projektu do art. 107 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2072 z późn. zm., dalej p.u.s.p.), projektując wprowadzenie dodatkowej stypizowanej formy (projektowany przepis art. 107 § 1 pkt 1a u.s.n.), **tj.: deliktu dyscyplinarnego w postaci odmowy wykonywania wymiaru sprawiedliwości**, przy czym projektowaną zamianę należy również ocenić negatywnie, w szczególności uwagi na enigmatyczne nieostre określenie w/w formy deliktu dyscyplinarnego. Nadto przepis art. 3 pkt 4 Projektu przewiduje dodanie przepisu § 3 do art. 107 p.u.s.p. o treści jak treść projektowanego przepisu § 6 art. 72 ustawy o Sądzie Najwyższym. Analogicznie projektowaną zmianę tak samo należy ocenić

pozytywnie, albowiem zgodna jest z postanowieniem zabezpieczającym TSUE z dnia 14 lipca 2021 r., sygn. akt C-204/21 R, które zawiesiło również stosowania przepisów **art. 107 § 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych**, w zakresie zezwalającym na pociągnięcie do odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów za badanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy w rozumieniu art. 19 ust. 1 TUE w związku z art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

Konsekwencją zaproponowanych zmian jest również ich wprowadzenie jako analogicznych w zmienianej ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1754) – art. 2 pkt 2 Projektu.

Pozytywnie należy również ocenić zmianę proponowaną w przepisie art. 4 pkt 7 Projektu skreślające w art. 112b w § 5 p.u.sp. skreśla się zdanie drugie, w art. 4 pkt 9 Projektu uchyla się art. 113a p.u.s.p. oraz w art. 4 pkt 12 Projektu w art. 115a uchyla się § 3 p.u.s.p. Projektowane zamiany zgodnie są bowiem w całości z **wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 15 lipca 2021 r., sygn. akt C-791/19, w którym zakwestionowano wszystkie w/w przepisy stwierdzając, że nie zapewniają, aby sprawy dyscyplinarne sędziów sądów powszechnych zostały rozpoznane w rozsądnym terminie (art. 112b § 5 zdanie drugie tej ustawy)**, a także przewidują, że czynności związane z wyznaczeniem obrońcy oraz podjęciem przez niego obrony nie wstrzymują biegu postępowania dyscyplinarnego (**art. 113a wspomnianej ustawy**) oraz że sąd dyscyplinarny prowadzi postępowanie pomimo usprawiedliwionej nieobecności zawiadomionego obwinionego sędziego lub jego obrońcy (**art. 115a § 3 owej ustawy**), a tym samym nie zapewnia poszanowania prawa do obrony obwinionych sędziów sądów powszechnych.

5. Skład Izby Odpowiedzialności Zawodowej

Przepisem art. 1 pkt 15 Projektu przewidujący wprowadzenie do ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym art. 22a-22e, określa **status sędziów orzekających w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej oraz skład tej Izby.**

Zgodnie z projektowanymi przepisami w w/w Izbie będzie **orzekać jedenastu sędziów** orzekających w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej, **wyznaczonych do orzekania przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej spośród sędziów Sądu Najwyższego orzekających w pozostałych izbach Sądu Najwyższego**. Sędziów Sądu Najwyższego do orzekania w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej losować ma na posiedzeniu Kolegium Sądu Najwyższego Przewodniczący Kolegium, w liczbie **trzykrotnie większej niż wynosi liczba sędziów** orzekających w Izbie. Z losowania sędziów Sądu Najwyższego do orzekania w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej wyłączeni zostaną sędziowie Sądu Najwyższego zajmujący stanowisko Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, Prezesa Sądu Najwyższego, Rzecznika Dyscyplinarnego Sądu Najwyższego, Nadzwyczajnego Rzecznika Dyscyplinarnego, zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sądu Najwyższego, Rzecznika Prasowego, zastępcy Rzecznika Prasowego, sędziowie Sądu Najwyższego, których kadencja w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej trwa w dniu losowania oraz sędziowie Sądu Najwyższego, którzy w okresie 5 lat poprzedzających losowanie zostali ukarani karą dyscyplinarną, o której mowa w art. 75 § 1 pkt 2-4.

W dodawanym art. 22b § 1 określono natomiast kadencję sędziów orzekających w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej oraz sposób ustalania terminu rozpoczęcia i zakończenia kadencji. Kadencja wszystkich sędziów orzekających w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej ma być wspólna, termin rozpoczęcia kadencji uzależniony jest od terminu wyznaczenia ostatniego sędziego do orzekania w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej – czy wyznaczenie nastąpiło przed, czy po upływie kadencji dotychczasowych sędziów orzekających w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej. W dodawanym art. 22b § 2, w celu zachowania ciągłości działania Izby, przewidziano orzekanie przez sędziów wyznaczonych do orzekania w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej przed rozpoczęciem ich kadencji, przy czym nie będzie to oznaczało, że kadencja sędziów rozpocznie się w terminie wcześniejszym niż termin określony w dodawanym art. 22b § 1.

Mając na uwadze treść w/w projektowanych przepisów dotyczących określenia terminu początkowego kadencji wydaje się, że są skonstruowane w sposób wadliwy i nieprawidłowy, zakładają bowiem lukę oraz rozciągnięcie w czasie w wyznaczaniu sędziów do projektowanej izby.

Brak jest również wskazania terminów losowania sędziów w przypadku wygaśnięcia wspólnej kadencji oraz odesłania do ustanowienia odpowiedniej procedury w tym zakresie.

Jedynym terminem określającym termin losowania jest termin przeprowadzenia losowania w przypadku wcześniejszego wygaśnięcia kadencji pojedynczego sędziego, tj.: termin 14 dni od dnia wygaśnięcia kadencji sędziego orzekającego w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej.

Wątpliwości budzi również projektowane uprawnienie Prezydenta RP do wyznaczania spośród 33 wylosowanych sędziów 11 sędziów do orzekania w projektowanej izbie, przy założeniu, że projekt nie przewiduje w tym zakresie wydania zarządzenia, zgodnie z przepisem art. 144 ust. 3 pkt 29 Konstytucji RP..

IV. REASUMPCJA

Resumując powyższe należy stwierdzić, co następuje

Opiniowany Projekt pomija całkowicie wynikającą z wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 15 lipca 2021 r., sygn. akt C-791/19, konieczność uchylecia lub odpowiedniej modyfikacji przepisu art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o **Krajowej Radzie Sądownictwa**, zmienionej ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 269) zakwestionowanego w/w wyrokiem łącznie z w/w przepisami **art. 3 pkt 5, art. 27 i art. 73 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym** w brzmieniu wynikającym z tekstu jednolitego opublikowanego w *Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej* z 2019 r. (poz. 825), w kontekście niezależności i bezstronności Izby Dyscyplinarnej, jako sprzeczny z art.19 ust.1 akapit drugi TUE.

Powyższe jest o tyle istotne, iż w/w przepis art. 9a ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa stanowi pierwotną przyczynę stwierdzonych w w/w orzeczeniach uchybień.

Opiniowany Projekt realizuje nałożone na Polskę zobowiązania zatem w sposób częściowy, skupiając się na eliminacji wskazanych skutków wywołanych przez zakwestionowane przepisy, pozostawiając samą przyczynę poza zakresem jakichkolwiek zmian.

Nadto opiniowany Projekt nie zrealizuje zobowiązań wynikających z w/w wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 15 lipca 2021 r., sygn. akt C-791/19 w zakresie niezgodności przepisu **art. 26 § 3 i art. 97 §§ 1 i 3** ustawy o Sądzie Najwyższym z art.19 ust.1 akapit drugi TUE.

Opiniowany Projekt nie realizuje również zobowiązań wynikających z postanowienia zabezpieczającego Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 14 lipca 2021 r., sygn. akt C-204/21 R, w zakresie **art. 26 §§ 2, 4-6, art. 26 § 3 oraz art. 82 §§ 2-5** ustawy o Sądzie Najwyższym, **który to przepisy dotyczą Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego.**

Opiniowany Projekt **formalnie** realizuje wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 15 lipca 2021 r., sygn. akt C-791/19 w zakresie **uchylenia zakwestionowanych przepisów art. 3 pkt 5, art. 27 i art. 73 § 1** ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, w brzmieniu wynikającym z tekstu jednolitego opublikowanego w *Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej* z 2019 r. (poz. 825)

Realizuje zobowiązania wynikające z w/w wyroku w zakresie modyfikacji przepisu **art. 107 § 1** ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - **Prawo o ustroju sądów powszechnych**, w brzmieniu wynikającym z kolejnych zmian opublikowanych w *Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej* z 2019 r. (poz. 52, 55, 60, 125, 1469 i 1495).

Realizuje zobowiązania wynikające z w/w wyroku w zakresie zakwestionowanego przepisu **art. 110 § 3 i art. 114 § 7** ustawy - **Prawo o ustroju sądów powszechnych**, w brzmieniu wynikającym z kolejnych zmian opublikowanych w *Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej* z 2019 r. (poz. 52, 55, 60, 125, 1469 i 1495)].

Realizuje zobowiązania wynikające z w/w wyroku TSUE w zakresie zakwestionowanego przepisu **art. 112b § 5 zdanie drugie, art. 113a i art. 115a § 3** ustawy o Sądzie Najwyższym, **przywidując uchylenie w/w przepisów.**

W zakresie postanowienia zabezpieczające Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 14 lipca 2021 r., sygn. akt C-204/21 R, opiniowany Projekt, **formalnie** realizuje

zobowiązania w zakresie **przepisu art. 27 § 1 pkt 1a** ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym **oraz przepisu art. 27 § 1 pkt 2 i 3** ustawy o Sądzie Najwyższym.

W szczególności przepis art. 1 pkt 1 Projektu uchyla zakwestionowany wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 15 lipca 2021 r., sygn. akt C-791/19 przepis art. 3 pkt 5 ustawy o Sądzie Najwyższym, **czym formalnie realizuje w/w wyrok w zakresie zakwestionowanego przepisu.**

Jednocześnie w/w przepis art. 1 pkt 1 Projektu po uchylonym pkt 5 w art. 3 dodaje pkt 6, który **w miejsce znoszonej Izby Dyscyplinarnej tworzy Izbę Odpowiedzialności Zawodowej**, która w zasadzie **przejmuję właściwość** znoszonej Izby Dyscyplinarnej, w tym również wskazaną w przepisach zawieszonych postanowieniem zabezpieczającym Trybunału Sprawiedliwości z dnia 14 lipca 2021 r., sygn. akt C-204/21 R, tj.: w przepisie art. 27 § 1 pkt 1a i pkt 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, natomiast właściwość określona w zawieszonym na mocy w/w orzeczenia przepisie art. 27 § 1 pkt 3 ustawy o Sądzie Najwyższym, **przeniesiona** zostaje do właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych.

Opiniowany Projekt realizuje zobowiązania wynikające z w/w postanowienia zabezpieczającego w zakresie przepisu **art. 107 § 1 pkt 2 i 3** ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych, w brzmieniu nadanym ustawą o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw i **art. 72 § 1 pkt 1-3** ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, zezwalających na pociągnięcie do odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów za badanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy w rozumieniu art. 19 ust. 1 TUE w związku z art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

Opiniowany Projekt modyfikuje w sposób inny niż wynika ze w/w postanowienia TSUE w zakresie **art. 42a §§ 1 i 2 i art. 55 § 4** ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, w zmienionym brzmieniu, **a także art. 29 §§ 2 i 3** ustawy o Sądzie Najwyższym, w zmienionym brzmieniu, **oraz art. 5 §§ 1a i 1b** ustawy z dnia 25 lipca 2002 r. - Prawo o ustroju sądów administracyjnych, w brzmieniu nadanym ustawą o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw.

Projekt przewiduje, że sędziowie likwidowanej Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego powołani przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, w skład której wchodzi sędziowie wybrani na podstawie art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 269) przed przeniesieniem do innych izb nie zostaną w żaden sposób weryfikowani pod kątem niezależności i bezstronności. Nie projektuje się również zmiany w/w zakwestionowanego przepisu art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa.

Również wszyscy Sędziowie Sądu Najwyższego oraz sędziowie pozostałych sądów wybrani na przez Krajową Radę Sądownictwa utworzoną na podstawie w/w w/w przepisu art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 269) zostaną w żaden sposób weryfikowani pod kątem niezależności i bezstronności.

/-/ Adwokat Iwona Tworzydło-Woźniak